

Modern Singapur'un İnşası

Giriş

Tarih boyunca, toplumlar her zaman "kritik dönemeçler" ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu terim birçok sosyal bilimci tarafından; toplumların büyük, hızlı, kesintisiz değişikliklerini ve bu değişikliklerin uzun vadeli etkilerini ifade etmek için kullanılmıştır. Fransız Devrimi, İhtişamlı Devrim gibi devrimler, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları gibi büyük çaplı savaşlar, 1980'ler sonrası neoliberalizm, Sanayi Devrimi gibi ekonomik trendler, tarih boyunca yaşanan bu kritik dönemeçlerden bazılarıdır. Bu tür kritik dönemeçler, ulusların yeni sistemler ve normlar kurmasına, büyük politik değişimlere yönelmesine olanak tanır. İşte burada "risk" tarihsel bir fenomen olarak sahneye çıkar: Bu dönemeçlerde alınan riskler ya büyük başarılar getirir ya da ağır sonuçlara yol açar.

Singapur, bir risk alıcı ülke olarak dikkat çekmektedir. Uzun süre bir İngiliz kolonisi olmasının ardından, 1965'te bağımsız bir ulus devlet haline gelmeden önce kısa bir süre, 1963-1965 yılları arasında Malezya Federasyonu'nun bir parçası olan Singapur, bugün dünyanın en müreffeh ülkelerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Singapur'un geçtiğimiz 58 yılda gösterdiği olağanüstü ekonomik gelişim, çok sayıda dikkati üzerine çekmiştir. Singapur, 1965'teki ayrılıktan bu yana Malezya'nın ve 1990'lardan itibaren Çin'in Hong Kong bölgesinin kişi başına düşen GSYİH'sini önemli ölçüde geride bıraktı (Peng & Phang, 2018). Geçtiğimiz yıllarda, Singapur önce Birleşik Krallık'ı, ardından Japonya'yı ve daha yakın zamanlarda ABD'yi geride bırakarak, dünya sıralamasında kişi başına düşen GSYİH'da Lüksemburg'un ardından ikinci sırada yer aldı (Worldometer, 2023). Ayrıca, günümüzde Singapur, küresel bir finans merkezi olarak üçüncü sırada (Global Financial Centres Index, 2023), 2022'de dünyanın en iyi denizcilik başkenti olarak birinci sırada yer alıyor (Menon Economics, 2022) ve bu şehir devletinde 7000'den fazla çok uluslu şirketin bir tür merkez ofisi bulunuyor (Bhaskaran, 2018). Kısacası, modern Singapur, Güney Asya'nın ve dünyanın sermaye merkezlerinden biri olarak öne çıkıyor: 50 yıl önce alınan risklerin, kısa sürede hızlı bir gelişmeyle kendini fazlasıyla ödüllendirdiği söylenebilir.

Bu makale, Singapur'un kalkınma politikaları ve risk alma konularında bir örnek olarak öne çıkmasını ele almayı amaçlamaktadır. Singapur'un kuruluş ve gelişim tarihini, tarihsel arka planı ile birlikte detaylı bir şekilde incelenecektir.

Singapur'un Kısa Tarihi

Singapur, Güney Asya'da binlerce yıllık bir tarihe sahip önemli bir denizcilik ve ticaret merkezidir. İngiliz hakimiyeti altında, Sir Stamford Raffles yönetiminde Güney Asya'nın kalbi olarak gelişti. 19. yüzyıl sonlarında dünyanın en önemli kalay ve kauçuk üretim merkezlerinden biri oldu. Singapur, 1899 yılında dünya kalay üretiminin yarısını sağlarken, Malay Yarımadası'nın kauçuk ihracatı da büyük ölçüde Singapur üzerinden gerçekleşiyordu. (Moorhead, 1963; akt. Barr, 2019). Bu ekonomik avantajlar, Singapur'un bağımsızlıktan sonraki dönemde de büyümesine katkıda bulundu. Ancak, İngilizlerin Singapur'a kurumsal bir miras bıraktığını iddia etmek zordur. (Austin, 2009)

İkinci Dünya Savaşı sırasında, Japon işgali altına giren Singapur, ekonomik ve sosyal anlamda büyük zarar gördü ve politik kaosun pençesine düştü (Borschberg vd., 2019). 1960'ta İngiliz müdahalesiyle sona eren Malay Komünist Partisi'nin gerilla savaşı da bu dönemde yaşandı. Savaş sonrası, Birleşik Krallık'ın Malaya Federasyonu planı ve Singapur elitlerinin desteğiyle, Singapur'un Malay bölgesindeki ekonomik avantajlarına yeniden kavuşma umudu doğdu. 1963'te Malaya Federasyonu'na katılan Singapur, iki yıl sonra, 1965'te bağımsızlığını ilan etti. Bu, hem Britanya mirasına hem de Malezya'ya meydan okuyan, kurumsal bir yapı ve ulusal anayasadan yoksun bir ülke için büyük bir riskti.

Modern Singapur'un İnşası

Singapur'un modern yapısının kurulmasında, Halkın Hareket Partisi (HHP) çatısı altındaki elit bir kadronun rolü oldukça belirleyici olmuştur. Ülkenin bağımsızlığından bu yana 50 yıldan fazla bir süre boyunca iktidarda olan HHP, Singapur'u tepeden tırnağa planlamış ve düzenlemiştir. "Singapor Anonim Şirketleri" diye geçen ünlü retorik, ülkenin otoriter büyüme ekonomik modelini eleştiren akademisyenler tarafından kullanılmıştır (Peng & Phang, 2018). Bu eleştiriler, HHP'nin ekonomi, sosyal yaşam, ideoloji, etnik ilişkiler ve piyasa düzenlemelerine kadar varan tek tip ve katı yaklaşımları üzerinden şekillenir (Morrison, 2021). Parti, muhalefeti ortadan kaldırmak ve hükümette onlara yer bırakmamak açısından başarılı olmuş, ülkenin siyasi yapısının merkezinde kendine sağlam bir yer edinmiştir. İşçi Partisi (İP) gibi muhalif gruplar zamanla siyasi güç kazansa da, HHP'nin gücü halen rakipsiz durmaktadır. Ülke vizyonunun ardındaki "elit teknokrat sınıf"ın varlığı, siyasi elitler tarafından da fark edilmiştir. Lee Kuan Yew'in 1971'deki ünlü sözleri bu durumu özetler niteliktedir: "Mevcut planlama ve uygulamanın ana yükü yaklaşık 300 anahtar kişinin

omuzlarındadır... Eğer bu 300 kişi tek bir jumbo jet kazasında ölürse, Singapur dağılır." (National Archives of Singapore, 1971; akt. Cheang & Choy, 2023).

Singapur'un otoriter büyümesi, daha önce de belirtildiği gibi, batılı liberal poliarşilerinin aksine, büyük ölçüde teknokrat bir sınıfın uygulamalarına dayanan bir kumanda ekonomisine bağlıdır. Freedom House raporları da göstermektedir ki, Singapur hiçbir zaman liberal bir demokrasi ülkesi olmamıştır; ülkenin en büyük odak noktası her zaman "Singapore A.Ş." anlayışı altında ekonomik büyüme olmuştur (Freedom of House, 2023; Austin, 2009). Tüm politikalar ve kaynaklar, bu ilahi Singapur ideali için bir merkez tarafından yönetilmiştir. Bu argümanlar ışığında, Singapur'un gelişimi "sosyalist bir ütopya" olarak yorumlanmamalıdır. Aslında, Singapur'un ekonomik uygulamaları, 1980'lerin Washington Mutabakatı ve neo-liberal eğilimleriyle büyük ölçüde uyumlu olmuştur.

Singapur'un modern yapısının kurulması sürecinde ekonomik politikalar, özellikle II. Dünya Savaşı sonrası artan eğitimsiz ve işsiz nüfusun yönetimi, kalkınma karşısındaki en büyük meydan okumaydı. HHP'nin gelişim vizyonu, Singapur'u bir imalat merkezi haline getirmek ve doğrudan yabancı yatırımları çekmek üzerine kurulmuştu. Hükümetle işbirliği içinde çalışan yeni ticaret sendikaları, çalışanlar için sürekli eğitim ve yeniden eğitim programları düzenledi. Eğitim sistemi de, hızla değişen ekonomiye uygun mezunlar yetiştirmek için baştan aşağı yenilendi (Barr, 2019). Bu uygulamaların yanında, göçle gelen yabancı iş gücünün de Singapur ekonomisinde önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Aralık 2016 verilerince, yabancı iş gücünün ülke sermayesinin %39'unu oluşturduğu bilinmektedir (Singapur İstatistik Departmanı, 2016; akt. Peng & Phang, 2018).

Singapur, kalkınma hedeflerine ulaşmak için, devlet tarafından yönetilen, kontrol edilen veya denetlenen bir dizi kalkınma odaklı kurum ve işletme kurdu. 1974'te kurulan Temasek Holdings Ltd, hükümete bağlı şirketleri (*GLC, government linked corporations*) kontrol ediyor ve ülkenin ekonomik çıktısının yaklaşık yüzde 10'unu, yerel borsa sermaye piyasasının yüzde 25'ini oluşturuyor, bu da devletin ekonomideki geniş katılımını gösteriyor (Haque, 2004).

Eski bir İngiliz kolonisi olarak Singapur yalnızca bir ticaret merkezi olarak kalmıştı. Bağımsız Singapur hükümeti, yerel girişimcilerin endüstriyel uzmanlık eksikliğini fark ederek, yabancı sermaye ve çok uluslu şirketlerden teknoloji ve yönetim uzmanlığı kazanmak için doğrudan yabancı yatırımı çekmeye karar verdi (Peng & Phang, 2018). Bu yaklaşım, 1961-1964 Kalkınma Planı'nda açıklanmış ve şirketlere beş yıl süreyle yüzde 40 olan şirket vergisinden

muafiyet sağlayan Kanunlarla Sanayileşme Programı başlatılmıştır. Ekonomik Kalkınma Kurulu, 1961'de yatırımcıları çekmek için kuruldu. 1978'de yabancı sermaye kontrolleri ve sermaye giriş-çıkış sınırlamaları kaldırılarak, Singapur uluslararası sermaye akışlarına açıldı (Peng & Phang, 2018).

Washington Uzlaşısı'na gelince, Singapur ekonomisi, globalleşme ve sermaye akışı gibi Washington Uzlaşısı'nın temel değerlerine vurgu yapmasına rağmen, bazı uygulamaları Uzlaşi'yla tam olarak örtüşmedi. Örneğın, mülkiyet hakları, Uzlaşi'nın önemli bir parçası olmasına rağmen, Singapur Anayasası'nda hala açıkça düzenlenmemektedir. 1968 Devlet Arazi Kuralları, devlete ait arazilerin en fazla 99 yıl süreyle kiralanmasını öngörüyor. Bunun yanında, 1968 İş Yasası ile işgücü piyasaları sıkı bir şekilde düzenlenmiştir (Peng & Phang, 2018). Ulusal İşçi Sendikası Kongresi, Singapur'da tek resmi sendika haline geldi ve hükümet, işverenler ve çalışanlar arasındaki sürtüşmeyi azaltmak için Ulusal Ücret Konseyi ile birlikte üçlü bir sistem oluşturdu. Bütün bu gelişmeler, Singapur'un Washington Uzlaşısı ile ayrışan düzenlemeci ve müdahaleci hükümet yapısına birer örnektir.

Sonuç

Modern Singapur'un hikayesi, bir "paçavradan zenginliğe" serüveni olarak dergimizin "Risk" sayısına uygun bir örnek olarak öne çıkar. Kuruluşunun üstünden 60 yıla yakın bir sürenin ardından Singapur, dünyanın en zengin bölgelerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Ancak yine de Singapur örneğı her zaman bir "ideal örnek" olarak görülmemelidir. Her şeyden önce Singapur bir otoriter büyüme örneğidir, HHP'nin 50 yılı aşkın tekçi politikaları altında gelişen Singapur'un hikayesi, bireysel haklar ve özgürlükler açısından her zaman tartışmalıdır. Bunun yanında, Singapur Güney Asya'da gelir eşitsizliğinin en tırmanışta olduğı ülkelerden de biridir (Tjin, 2023). Bütün bunların yanında, 21. Yüzyılda Singapur'un yeni bir krize girmekte olduğı ve yeni politikalara ihtiyaç duyduğı görölmektedir. Gittikçe yaşlanan bir nüfusunun yanında, Çin ve Hindistan'ın imalat rekabetiyle başa çıkmakta zorlanan Singapur'un, doğrudan yabancı yatırım adına eskisi kadar cazip görülmediğı de biliniyor (Bhaskaran, 2018). Küresel İnovasyon Endeksi raporlarınca da Singapur'un bir yenilik ve yaratıcılık krizi yaşadığı görölmektedir; bu da ülke genelinde hükümetten ayrı çalışan küçük yatırımcıya daha fazla alan açılması ve küçük yatırımcının rekabete dahil edilmesi gerektiğinin tartışmalarını doğuruyor.

Kaynakça

- Austin, Ian P. (2009) Singapore in transition: economic change and political consequences, *Journal of Asian Public Policy*, 2:3, 266-278, DOI: 10.1080/17516230903204745.
- Barr, M. D., (2019). Singapore: A Modern History. Bloomsburry Academic.
- Bhaskaran, M. (2018). Getting Singapore in shape: economic challenges and how to meet them. Lowy Institute for International Policy. <http://www.jstor.org/stable/resrep19792>.
- Borschberg, Peter, Heng, Derek, Tan, Tai Yong, Kwa, Chong Guan (2019). Seven Hundred Years: A History of Singapore. ScholarBank@NUS Repository.
- Cheang, B., Choy, D. Culture of Meritocracy, Political Hegemony, and Singapore's Development. *Int J Polit Cult Soc* (2023). <https://doi.org/10.1007/s10767-023-09458-x>.
- Freedom House. (2023). Singapore: Freedom in the World 2023. Şu tarihte erişildi: Aralık 14, 2023, şuradan <https://freedomhouse.org/country/singapore/freedom-world/2023>.
- Haque, M. S. (2004). Governance and Bureaucracy in Singapore: Contemporary Reforms and Implications. *International Political Science Review / Revue Internationale de Science Politique*, 25(2), 227–240. <http://www.jstor.org/stable/1601678>.
- Menon Economics & DNV Publication (2022). The Leading Maritime Cities of the World 2022. Şu tarihte erişildi: Aralık 14, 2023, şuradan <https://www.menon.no/the-leading-maritime-cities-of-the-world-2022/?lang=en>.
- Morrison, O. (2021). Deconstructing the Architecture of Singapore's Rapid Economic Development and Authoritarian Rule. *The Review*. Şu tarihte erişildi: Aralık 14, 2023. Şuradan alındı: <https://virginiapolitics.org/online/2021/5/10/deconstructing-the-architecture-of-singapores-rapid-economic-development-and-authoritarian-rule#:~:text=,similarly%20paradoxical%20political%20puzzle>.
- Nathan Peng & Sock-Yong Phang (2018) Singapore's economic development: pro- or anti-Washington Consensus?, *Economic and Political Studies*, 6:1, 30-52, DOI: 10.1080/20954816.2018.1426364.
- Tjin, P. T., (2023). Explainer: Inequality in Singapore. *New Naratif*. Şu tarihte erişildi Aralık 14, 2023, şuradan <https://newnaratif.com/explainer-inequality-in-singapore/>.

Wardle, Mike; Mainelli, Michael (2023). The Global Financial Centres Index 34. Long Finance & Financial Centre Futures.

<https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-financial-centres-index/>.

Worldometer. (2023). GDP per capita. Şu tarihte erişildi: Aralık 14, 2023.

<https://www.worldometers.info/gdp/gdp-per-capita/>.